

## Ustav Republike Crne Gore

(Objavljen u „Sl. listu RCG“, br. 48/92)

Na osnovu Amandmana LXXXII tacka I. stav 7. na Ustav Republike Crne Gore, Skupština Republike Crne Gore, na sjednici održanoj 12. oktobra 1992. godine, donijela je

### **O D L U K U** **O PROGLAŠENJU USTAVA REPUBLIKE CRNE GORE**

Proglašava se Ustav Republike Crne Gore, koji je usvojila Skupština Republike Crne Gore na sjednici održanoj 12. oktobra 1992. godine.

Broj 02U2893

Podgorica, 12. oktobra 1992. godine

SKUPŠTINA REPUBLIKE CRNE GORE

Predsjednik,

Dr Risto Vukcevic, s.r.

#### [OSNOVNE ODREDBE](#)

#### [SLOBODE I PRAVA](#)

#### [UREĐENJE VLASTI](#)

#### [USTAV I ZAKONITOST](#)

#### [PROMJENA USTAVA](#)

#### [ZAVRŠNE ODREDBE](#)

### **USTAV REPUBLIKE CRNE GORE**

- Na osnovu istorijskog prava cmogorskog naroda na sopstvenu državu stecenog u vjekovnim borbama za slobodu;
- Na osnovu privrženosti gradana Crne Gore slobodi, demokratiji, jednakosti medu ljudima i prijateljstvu medu narodima;
- Na osnovu uvjerenja da je priroda izvor zdravlja, duhovnosti i kulture ljudskog roda, a drzava cuvar svetinje i cistote prirode;
- Na osnovu odluke gradana da Crna Gora, kao suverena i ravnopravna republika, nastavi da živi u zajednickoj državi Jugoslaviji -

Skupština Republike Crne Gore, u težnji da trajno obezbijedi i ucvrsti blagodeti mira, covjecnosti, pravde i slobode, usvaja i proglašava Ustav Republike Crne Gore.

#### **OSNOVNE ODREDBE**

##### **Clan 1.**

## **Država**

Crna Gora je demokratska, socijalna i ekološka država.

Crna Gora je republika.

Crna Gora je članica Savezne Republike Jugoslavije.

## **Clan 2.**

### **Suverenost**

Crna Gora je suverena u pitanjima koja nije prenijela u nadležnost Savezne Republike Jugoslavije.

Suverenost pripada građanima.

Gradani ostvaruju vlast neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika.

O promjeni državnog statusa, oblika vladavine i promjeni granice ne može se odlučivati bez prethodno sprovedenog referenduma građana.

## **Clan 3.**

### **Demokratija**

Ne može se uspostaviti niti priznati vlast koja ne proistice iz slobodno izražene volje građana.

## **Clan 4.**

### **Vladavina prava**

Država počiva na vladavini prava.

Vlast je vezana Ustavom i zakonom.

## **Clan 5.**

### **Podjela vlasti**

Vlast u Crnoj Gori uređuje se po nacelu podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku.

Zakonodavnu vlast vrši Skupština, izvršnu vlast Vlada, a sudsku vlast sudovi.

Crnu Goru predstavlja predsjednik Republike.

Ustavnost i zakonitost stiti Ustavni sud.

## **Clan 6.**

### **Državni simboli**

Crna Gora ima grb, zastavu i himnu.

## **Clan 7.**

### **Glavni grad**

Glavni grad Crne Gore je Podgorica.

Prestonica

Prestonica Crne Gore je Cetinje.

## **Clan 8.**

## **Teritorija**

Teritorija Crne Gore je jedinstvena i neotuđiva.  
Crna Gora se teritorijalno organizuje u opštine.

## **Clan 9.**

### **Jezik i pismo**

U Crnoj Gori u službenoj upotrebi je srpski jezik ijekavskog izgovora.

Ravnopravno je cirilicko i latinicko pismo.

U opštinama u kojima vecinu ili znacajan dio stanovništva cine pripadnici nacionalnih i etnickih grupa u službenoj upotrebi su i njihovi jezici i pisma.

## **Clan 10.**

### **Državljanstvo**

U Crnoj Gori postoji crnogorsko državljanstvo.

Niko ne može biti lišen crnogorskog državljanstva, niti prava da promijeni to državljanstvo.

## **Clan 11.**

### **Vjeroispovijesti**

Pravoslavna crkva, Islamska vjerska zajednica, Rimokatolicka crkva i druge vjeroispovijesti su odvojene od države.

Vjeroispovijesti su ravnopravne i slobodne u vršenju vjerskih obreda i vjerskih poslova.

Vjeroispovijesti samostalno ureduju svoju unutrašnju organizaciju i vjerske poslove, u granicama pravnog poretka. Država materijalno pomaže vjeroispovijesti.

## **Clan 12.**

### **Zakonodavstvo**

Zakonom se, u skladu sa ustavom, ureduju:

- 1) način ostvarivanja sloboda i prava ako je to neophodno za njihovo ostvarivanje;
- 2) način osnivanja, organizacija i nadležnosti organa vlasti i postupak pred tim organima ako je to neophodno za njihovo funkcionisanje;
- 3) sistem lokalne samouprave;
- 4) druga pitanja od interesa za Republiku.

## **Clan 13.**

Granice sloboda

U Crnoj Gori slobodno je sve što Ustavom i zakonom nije zabranjeno.

Svako je obavezan da se pridržava Ustava i zakona.

Javni funkcioner obavezan je da savjesno i cestito obavlja funkciju i odgovoran je za to.

#### **Clan 14.**

##### **Osnov**

Slobode i prava ostvaruju se na osnovu ustava.

#### **Clan 15.**

##### **Sloboda i jednakost**

Gradjani su slobodni i jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili licno svojstvo.

Svi su pred zakonom jednaki.

#### **Clan 16.**

##### **Nepovredivost**

Slobode i prava su nepovredivi.

Svako je obavezan da poštuje slobode i prava drugih.

Zloupotreba sloboda i prava protivustavna je i kažnjiva.

#### **Clan 17.**

##### **Zaštita**

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih sloboda i prava u zakonom utvrđenom postupku.

Pravo žalbe

Svakome se jamci pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rješava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu.

#### **Clan 18.**

##### **Pravna pomoc**

Svako ima pravo na pravnu pomoc.

Pravnu pomoc pružaju advokatura, kao samostalna i nezavisna služba i druge službe.

#### **Clan 19.**

##### **Životna sredina**

Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obavještanje o njenom stanju.

Svako je obavezan da cuva i unapređuje životnu sredinu.

### **1. Licne slobode i prava**

#### **Clan 20**

##### **Nepovredivost licnosti.**

Jamci se nepovredivost fizickog i psihickog integriteta covjeka, njegove privatnosti i licnih prava.

Jamci se dostojanstvo i sigurnost covjeka.

## **Clan 21.**

### **Smrtna kazna**

Život covjeka je neprikosnoven.

Smrtna kazna moze se propisati i izreci samo za najteže oblike teških krivicnih djela.

## **Clan 22.**

### **Lišenje slobode**

Svako ima pravo na licnu slobodu.

Lice lišeno slobode mora odmah biti obaviješteno, na svom jeziku ili na jeziku koji razumije, o razlozima lišenja slobode.

Lice lišeno slobode istovremeno mora biti upoznato da nije dužno nista da izjavi.

Na zahtjev lica lišenog slobode organ je dužan da o lišenju slobode odmah obavijesti njegove najblize.

Lice lišeno slobode ima pravo da na njegovom saslušavanju prisustvuje branilac koga izabere.

Nezakonito lišavanje slobode je kažnjivo.

## **Clan 23.**

### **Pritvor**

Lice za koje postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivicno djelo može, na osnovu odluke nadležnog suda, biti pritvoreno i zadržano u pritvoru, samo ako je to neophodno radi vodenja krivicnog postupka.

Pritvorenom licu mora se uruciti obrazloženo rješenje u casu pritvaranja ili najdocnije u roku od 24 casa od pritvaranja. Protiv ovog rješenja to lice ima pravo žalbe, o kojoj sud odlucuje u roku od 48 casova.

Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkrace vrijeme.

Pritvor može trajati po odluci prvostepenog suda najduže tri mjeseca od dana pritvaranja. Ovaj rok se može odlukom višeg suda produžiti još za tri mjeseca. Ako se do isteka tih rokova ne podigne optužnica, okrivljeni se pušta na slobodu.

Pritvor maloljetnika ne može trajati duže od 60 dana.

## **Clan 24.**

### **Poštovanje licnosti**

Jamci se poštovanje ljudske licnosti i dostojanstva u krivicnom i svakom drugom postupku, u slucaju lišenja, odnosno ograniceanja slobode i za vrijeme izvršavanja kazne.

Zabranjeno je i kažnjivo svako nasilje nad licem koje je lišeno slobode, odnosno kojem je sloboda ogranicensa, kao i svako iznudinjanje priznanja i izjava.

Zaštita fizickog integriteta

Niko ne smije biti podvrgnut mucenju, ponizavajućem kažnjavanju i postupanju.

Zabranjeno je vršiti na covjeku, bez njegove dozvole, medicinske i druge oglede.

## **Clan 25.**

### **Nacelo zakonitosti**

Niko ne može biti kažnjen za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo predviđeno zakonom ili propisom zasnovanom na zakonu kao kažnjivo djelo, niti mu se može izreći kazna koja za to djelo nije bila predviđena.

Krivična djela i krivične sankcije određuju se zakonom.

Niko ne može biti smatran krivim za krivično djelo dok to ne bude utvrđeno pravosnažnom odlukom suda.

Naknada štete

Lice koje je neosnovano lišeno slobode ili je neosnovano osuđeno ima pravo na naknadu štete od države.

Pravo na odbranu

Svakome se jamci pravo na odbranu i pravo da uzme branioca pred sudom ili drugim organom nadležnim za vodenje postupka.

### **Clan 26.**

#### **Blaži zakon**

Krivična i druga kažnjiva djela utvrđuju se i kazne za njih izricu po zakonu ili propisu zasnovanom na zakonu koji je važio u vrijeme izvršenja djela, osim ako je novi zakon ili propis zasnovan na zakonu blaži za učinioca.

### **Clan 27.**

#### **Ne bis in idem**

Niko ne može dva puta odgovarati za isto kažnjivo djelo.

### **Clan 28.**

#### **Kretanje i nastanjivanje**

Gradaninu se jamci sloboda kretanja i nastanjivanja.

Sloboda kretanja i nastanjivanja može se ograničiti samo ako je to neophodno za vodenje krivičnog postupka, sprecavanje širenja zaraznih bolesti ili za odbranu Savezne Republike Jugoslavije.

### **Clan 29.**

#### **Stan**

Stan je nepovrediv.

Službeno lice smije ući u stan ili druge prostorije protiv volje njegovog držaoca i u njima vršiti pretres na osnovu odluke suda. Pretres se vrši u prisustvu dva svjedoka.

Službeno lice smije ući u tudi stan ili druge prostorije i bez odluke suda i vršiti pretres bez prisustva svjedoka ako je to neophodno radi neposrednog hvatanja učinioca krivičnog djela ili radi spasavanja ljudi i imovine.

### **Clan 30.**

#### **Tajna pisma**

Tajna pisma i drugih sredstava opštenja je nepovrediva.

Od nacela nepovredivosti tajne pisma i drugih sredstava opštenja može se odstupiti na osnovu odluke suda ako je to neophodno za vodenje krivičnog postupka ili za odbranu Savezne Republike

Jugoslavije.

## **Clan 31.**

### **Podaci o licnosti**

Jamci se zaštita podataka o licnosti.

Zabranjena je upotreba podataka o licnosti van namjene za koju su prikupljeni.

Svako ima pravo na bude upoznat sa prikupljenim podacima o licnosti koji se na njega odnose, kao i pravo na sudsku zaštitu u slucaju njihove zloupotrebe.

## **2. Politicke slobode i prava**

## **Clan 32.**

### **Biracko pravo**

Gradanin Crne Gore koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran.

Biracko pravo se ostvaruje na izborima.

Biracko pravo je opšte i jednako.

Izbori su slobodni i neposredni, a glasanje je tajno.

## **Clan 33.**

### **Inicijativa, predstavka i peticija**

Svako ima pravo da pokrene inicijativu, podnese predstavku, peticiju ili predlog državnom organu i da dobije odgovor.

Niko ne može biti pozvan na odgovornost, niti trpjeti druge štetne posljedice zbog stavova iznijetih u inicijativi, predstavci, peticiji ili predlogu, osim ako je time ucinio krivicno djelo.

## **Clan 34.**

### **Slobode covjeka**

Jamci se sloboda ubjedenja i savjesti.

Jamci se sloboda misli i javnog izražavanja mišljenja, sloboda vjerovanja, javnog ili privatnog ispovijedanja vjere, kao i sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti, kulture i upotrebe svog jezika i pisma.

Niko nije obavezan da se izjašnjava o svom mišljenju, vjeri i nacionalnoj pripadnosti.

## **Clan 35.**

### **Sloboda štampe**

Jamci se sloboda štampe i drugih vidova javnog obavještavanja.

Gradani imaju pravo da u sredstvima javnog obavještavanja izražavaju i objavljuju svoja mišljenja.

Izdavanje novina i javno obavještavanje drugim sredstvima dostupno je svima, bez odobrenja, uz upis kod nadležnog organa.

Radio difuzni sistem uređuje se zakonom.

## **Clan 36.**

### **Odgovor, ispravka, naknada štete**

Jamci se pravo na odgovor i pravo na ispravku objavljenog netacnog podatka ili obavještenja, kao i pravo na naknadu štete prouzrokovane objavljivanjem netacnog podatka ili obavještenja.

### **Clan 37.**

#### **Cenzura štampe**

Zabranjena je cenzura štampe i drugih vidova javnog obavještanja.

Rasturanje štampe

Niko ne može spriječiti rasturanje štampe i širenje drugih obavještenja, osim ako se odlukom suda utvrdi da se njima poziva na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne cjelokupnosti Crne Gore i Savezne Republike Jugoslavije, kršenje zajamčenih sloboda i prava, ili izaziva nacionalna, rasna ili vjerska mržnja i netrpeljivost.

### **Clan 38.**

#### **Sloboda govora**

Jamci se sloboda govora i javnog istupanja.

### **Clan 39.**

#### **Sloboda zbora**

Gradanima se jamci sloboda zbora i drugog mirnog okupljanja, bez odobrenja, uz prethodnu prijavu nadležnom organu.

Sloboda zbora i drugog mirnog okupljanja gradana može se privremeno ograniciti odlukom nadležnog organa radi sprecavanja ugrožavanja zdravlja i morala ili radi bezbjednosti ljudi i imovine.

### **Clan 40.**

#### **Sloboda udruživanja**

Gradanima se jamci sloboda politickog, sindikalnog i drugog udruživanja i djelovanja, bez odobrenja, uz upis kod nadležnog organa.

Država pomaže politicka, sindikalna i druga udruženja, kad za to postoji javni interes.

### **Clan 41.**

#### **Zabrana organizovanja**

Zabranjeno je politicko organizovanje u državnim organima. Profesionalni pripadnici policije ne mogu biti članovi politickih stranaka.

Sudije, sudije Ustavnog suda i državni tužilac ne mogu biti članovi organa politickih stranaka.

### **Clan 42.**

#### **Tajne i paravojne organizacije**



Zabranjeno je djelovanje politickih, sindikalnih i drugih organizacija koje je usmjereno na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne cjelokupnosti Crne Gore i Savezne Republike Jugoslavije, kršenje zajamčenih sloboda i prava covjeka i gradanina ili izazivanje nacionalne, rasne, vjerske i druge mržnje ili netrpeljivosti.

Zabranjeno je osnivanje tajnih organizacija i neregularnih vojski.

#### **Clan 43.**

##### **Neravnopravnost i netrpeljivost**

Protivustavno je i kažnjivo svako izazivanje i podsticanje nacionalne, rasne, vjerske i druge neravnopravnosti, kao i izazivanje i raspirivanje nacionalne, rasne, vjerske i druge mržnje ili netrpeljivosti.

#### **Clan 44.**

##### **Gradani i medunarodne organizacije**

Gradani imaju pravo učešća u regionalnim i medunarodnim nevladinim organizacijama.

Gradani imaju pravo obracanja medunarodnim institucijama radi zaštite svojih sloboda i prava zajamčenih Ustavom.

### **Ekonomske, socijalne i kulturne slobode i prava**

#### **Clan 45.**

##### **Svojina**

Jamci se pravo svojine.

Niko ne može biti lišen prava svojine niti mu se pravo svojine može ograniciti, osim kada to zahtijeva javni interes utvrđen zakonom ili na osnovu zakona, uz naknadu koja ne može biti niža od tržišne.

#### **Clan 46.**

##### **Nasledivanje**

Jamci se pravo nasledivanja.

#### **Clan 47.**

##### **Privredivanje i preduzetništvo**

Jamci se sloboda privredivanja i sloboda preduzetništva.

Zabranjeni su svaki akt i radnja kojima se stvara ili podstice monopolski položaj i sprecava tržišno privredivanje.

#### **Clan 48.**

##### **Ogranicavanje svojine i privredivanja**

Pravo svojine i sloboda privredivanja mogu se ograniciti zakonom, odnosno uredbom sa zakonskom snagom, za vrijeme vanrednog stanja, neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja.

## **Clan 49.**

### **Porezi**

Svako je obavezan da placa poreze i druge dažbine.

## **Clan 50.**

### **Autorska prava**

Jamci se sloboda stvaranja i objavljivanja naučnih i umjetničkih djela, naučnih otkrica i tehničkih izuma, a njihovim stvaraocima moralna i imovinska prava.

## **Clan 51.**

### **Opšta opasnost**

Svako je obavezan da ucestvuje u sprecavanju i otklanjanju opšte opasnosti.

## **Clan 52.**

### **Pravo na rad**

Svako ima pravo na rad, na slobodan izbor zanimanja i zapošljavanja, na pravicne i humane uslove rada i na zastitu za vrijeme nezaposlenosti.  
Zabranjen je prinudni rad.

## **Clan 53.**

### **Prava zaposlenih**

Zaposleni imaju pravo na odgovarajucu zaradu.  
Zaposleni imaju pravo na ograniceno radno vrijeme i placeni odmor.  
Zaposleni imaju pravo na zastitu na radu.  
Omladina, žene i invalidi uzivaju posebnu zastitu na radu.

## **Clan 54.**

### **Štrajk**

Zaposleni imaju pravo na štrajk radi zaštite svojih profesionalnih i ekonomskih interesa.  
Zaposleni u državnim organima i profesionalni pripadnici policije nemaju pravo na štrajk.

## **Clan 55.**

### **Socijalno osiguranje**

Obaveznim osiguranjem zaposleni obezbjeđuju sebi i članovima porodice sve oblike socijalnog osiguranja.  
Država obezbjeđuje materijalnu sigurnost građaninu koji je nesposoban za rad i nema sredstava za život, kao i građaninu koji nema sredstava za život.

## **Clan 56.**

### **Zaštita invalida**

Invalidima se jamci posebna zaštita.

#### **Clan 57.**

##### **Zdravstvena zaštita**

Svako ima pravo na zaštitu zdravlja.

Djeca, trudnice i stara lica imaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz javnih prihoda, ako to pravo ne ostvaruju po nekom drugom osnovu.

#### **Clan 58.**

##### **Brak**

Brak se može zaključiti samo uz slobodan pristanak žene i muškarca.

#### **Clan 59.**

##### **Porodica**

Porodica uživa posebnu zaštitu.

Roditelji su obavezni da brinu o djeci, da ih vaspitavaju i školuju. Djeca su obavezna da se staraju o svojim roditeljima kojima je potrebna pomoc.

#### **Clan 60.**

##### **Majka i dijete**

Majka i dijete uživaju posebnu zaštitu.

Djeca rođena van braka imaju ista prava i obaveze, kao i djeca rođena u braku.

#### **Clan 61.**

##### **Zloupotreba djece**

Zabranjena je zloupotreba djece.

Zabranjeno je zapošljavanje djece i maloljetnika na poslovima štetnim za njihovo zdravlje i razvoj.

#### **Clan 62.**

##### **Školovanje**

Svako ima pravo na školovanje pod jednakim uslovima.

Osnovno školovanje je obavezno i za njega se ne plaća školarina.

#### **Clan 63.**

##### **Autonomija univerziteta**

Jamci se autonomija univerziteta, visokoškolskih i naučnih ustanova.

#### **Clan 64.**

##### **Nauka, kultura i umjetnost**

Država pomaže i podstiče razvoj prosvjete, nauke, kulture, umjetnosti, sporta, fizičke i tehničke kulture.

Država štiti naučne, kulturne, umjetnicke i istorijske vrijednosti.

#### **Clan 65.**

##### **Država i priroda**

Država štiti životnu sredinu.

Sloboda privredivana i sloboda preduzetništva ograničene su zaštitom životne sredine.

### **4. Lokalna samouprava**

#### **Clan 66.**

##### **Lokalna samouprava**

Jamci se pravo na lokalnu samoupravu.

Lokalna samouprava ostvaruje se u opštinama i glavnom gradu.

Gradani u lokalnoj samoupravi odlučuju neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika o određenim javnim i drugim poslovima od neposrednog interesa za lokalno stanovništvo.

Organi lokalne samouprave u opštini su skupština i predsjednik opštine.

Republika pomaže lokalnu samoupravu.

### **5. Posebna prava pripadnika nacionalnih i etnickih grupa**

#### **Clan 67.**

##### **Zaštita identiteta**

Pripadnicima nacionalnih i etnickih grupa jamci se zaštita

nacionalnog, etnickog, kulturnog, jezickog i vjerskog identiteta.

Zaštita prava pripadnika nacionalnih i etnickih grupa ostvaruje se u skladu sa međunarodnom zaštitom ljudskih i gradanskih prava.

#### **Clan 68.**

##### **Jezik, pismo, školovanje i informisanje**

Pripadnici nacionalnih i etnickih grupa imaju pravo na slobodnu upotrebu svog jezika i pisma, pravo na školovanje i pravo na informisanje na svom jeziku.

#### **Clan 69.**

##### **Simboli**

Pripadnici nacionalnih i etnickih grupa imaju pravo na upotrebu i isticanje nacionalnih simbola.

#### **Clan 70.**

##### **Udruživanje**

Pripadnici nacionalnih i etnickih grupa imaju pravo osnivanja prosvjetnih, kulturnih i vjerskih udruženja, uz materijalnu pomoc države.

#### **Clan 71.**

## **Nastavni programi**

Nastavni programi prosvjetnih ustanova obuhvataju i istoriju i kulturu nacionalnih i etnickih grupa.

### **Clan 72.**

#### **Jezik**

Pripadnicima nacionalnih i etnickih grupa jamci se pravo na upotrebu svog jezika u postupku pred državnim organima.

### **Clan 73.**

#### **Zastupljenost**

Pripadnicima nacionalnih i etnickih grupa jamci se pravo srazmjerne zastupljenosti u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave.

### **Clan 74.**

#### **Kontakti**

Pripadnici nacionalnih i etnickih grupa imaju pravo da uspostavljaju i održavaju nesmetane kontakte sa građanima van Crne Gore sa kojima imaju zajednicko nacionalno i etnicko porijeklo, kulturno i istorijsko nasljede, kao i vjerska ubjedenja, bez štete za Crnu Goru.

Pravo obraćanja

Pripadnici nacionalnih i etnickih grupa imaju pravo učešća u regionalnim i medunarodnim nevladinim organizacijama, kao i pravo obraćanja medunarodnim institucijama radi zaštite svojih sloboda i prava zajamčenih Ustavom.

### **Clan 75.**

#### **Ostvarivanje prava**

Posebna prava pripadnika nacionalnih i etnickih grupa ne mogu se ostvariti suprotno Ustavu, nacelima medunarodnog prava i nacelu teritorijalne cjelovitosti Crne Gore.

### **Clan 76.**

#### **Savjet za zastitu**

Radi ocuvanja i zaštite nacionalnog, etnickog, kulturnog, jezickog i vjerskog identiteta pripadnika nacionalnih i etnickih grupa i ostvarivanja njihovih prava utvrdjenih Ustavom, u Crnoj Gori se obrazuje Republicki savjet za zaštitu prava pripadnika nacionalnih i etnickih grupa.

Republickim savjetom za zastitu prava pripadnika nacionalnih i etnickih grupa rukovodi predsjednik Republike.

Sastav i nadležnosti Republickog savjeta utvrđuje Skupština.

## **UREĐENJE VLASTI**

### **1. Skupština**

## **Clan 77.**

### **Sastav i izbor**

Skupštinu cine poslanici koje biraju gradani neposrednim i tajnim glasanjem, na osnovu opšteg i jednakog birackog prava.

Poslanik se bira na šest hiljada biraca.

Samostalnost poslanika

Poslanik se opredjeljuje i glasa po sopstvenom uvjerenju i ne može biti opozvan.

Profesionalnost

Poslanik ima pravo da funkciju obavlja profesionalno.

## **Clan 78.**

### **Mandat**

Mandat Skupštine traje cetiri godine.

Za vrijeme ratnog stanja, mandat Skupštine produžava se do uspostavljanja mira.

Na predlog najmanje 25 poslanika, Vlade ili predsjednika Republike, Skupština može skratiti mandat.

## **Clan 79.**

### **Imunitet**

Poslanik uživa imunitet.

Poslanik ne može biti pozvan na odgovornost za govor i glas u Skupštini.

Protiv poslanika ne može se pokrenuti krivicni postupak, niti odrediti pritvor bez prethodnog odobrenja Skupštine.

Poslanik može biti pritvoren bez odobrenja Skupštine ako je zatecen u vršenju krivicnog djela za koje je propisana kazna u trajanju dužem od pet godina zatvora.

Imunitet, kao i poslanik, uživaju: predsjednik Republike, clanovi Vlade, sudije, sudije Ustavnog suda i državni tužilac.

## **Clan 80.**

### **Predsjednik i potpredsjednik**

Skupština ima predsjednika i jednog ili vise potpredsjednika, koje bira iz svog sastava, na vrijeme od cetiri godine.

Predsjednik predstavlja Skupštinu, raspisuje izbore za predsjednika Republike i vrši druge poslove utvrdene poslovníkom Skupštine.

## **Clan 81.**

### **Nadležnost**

Skupština:

- 1) donosi Ustav;
- 2) donosi zakone, druge propise i opste akte;
- 3) donosi prostorni plan Crne Gore, budžet i završni racun;
- 4) utvrđuje nacela za organizaciju državne uprave;
- 5) potvrđuje medunarodne ugovore iz nadležnosti Republike;
- 6) raspisuje republički referendum;

- 7) raspisuje javne zajmove i odlucuje o zaduživanju Crne Gore;
- 8) bira i razrješava predsjednika i članove Vlade, predsjednika i sudije Ustavnog suda, predsjednike i sudije svih sudova;
- 9) imenuje i razrješava državnog tužioca i druge funkcionere;
- 10) daje amnestiju za krivična djela utvrđena republickim zakonom;
- 11) vrši i druge poslove utvrđene Ustavom.

## **Clan 82.**

### **Zasijedanja**

Skupština radi na redovnim i vanrednim zasijedanjima.

Redovno zasijedanje održava se dva puta godišnje, u skladu sa Poslovníkom Skupštine.

Prvo redovno zasijedanje počinje prvog radnog dana u martu, a drugo prvog radnog dana u oktobru.

Vanredno zasijedanje saziva se na zahtjev najmanje trećine ukupnog broja poslanika, predsjednika Republike i predsjednika Vlade.

## **Clan 83.**

### **Odlucivanje**

Skupština odlucuje ako sjednici prisustvuje više od polovine ukupnog broja poslanika, a odluke donosi većinom glasova prisustvniha poslanika, ako Ustavom nije drukcije određeno.

Skupština odlucuje većinom glasova ukupnog broja poslanika o zakonima kojima se uređuje način ostvarivanja sloboda i prava, uređuje izborni sistem, utvrđuju materijalne obaveze građana, uređuju državni simboli, o razrješavanju predsjednika Republike, o izboru Vlade i povjerenju Vladi, o raspisivanju referendumaa, o skraćivanju mandata i o svom poslovniku.

## **Clan 84.**

### **Raspuštanje Skupštine**

Skupština se raspušta ako ne izabere Vladu u roku od 60 dana od dana kada predsjednik Republike predloži kandidata za predsjednika Vlade.

Skupština se ne može raspuštiti za vrijeme ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja.

Ako Skupština duže vrijeme ne obavlja nadležnosti utvrđene Ustavom, Vlada može, pošto sasluša mišljenje predsjednika Skupštine i predsjednika klubova poslanika u Skupštini, raspustiti Skupštinu.

Vlada ne može raspustiti Skupštinu ako je pokrenut postupak glasanja o nepovjerenju Vladi.

Raspuštanje Skupštine utvrđuje ukazom predsjednik Republike i određuje datum izbora za novu Skupštinu.

## **Clan 85.**

### **Predlaganje zakona**

Pravo predlaganja zakona, drugog propisa ili opšteg akta imaju

Vlada, poslanik i najmanje šest hiljada biraca.

## 2. Predsjednik Republike

### Clan 86.

#### Izbor

Predsjednika Republike biraju gradani neposrednim i tajnim glasanjem, na osnovu opšteg i jednakog birackog prava, na vrijeme od pet godina.

Za vrijeme ratnog stanja mandat predsjednika Republike se produžava do uspostavljanja mira.

Isto lice može biti izabrano za predsjednika Republike najviše dva puta.

### Clan 87.

#### Prestanak mandata

Mandat predsjednika Republike prestaje istekom vremena na koje je biran, razrješenjem ili ostavkom.

Predsjednika Republike može razriješiti Skupština samo kad Ustavni sud utvrdi da je povrijedio Ustav.

Postupak za utvrđivanje povrede Ustava pokrece Skupština.

### Clan 88.

#### Nadležnost

Predsjednik Republike:

- 1) predstavlja Republiku u zemlji i inostranstvu;
- 2) proglašava ukazom zakone;
- 3) raspisuje izbore za Skupštinu;
- 4) predlaže Skupštini kandidata za predsjednika Vlade, predsjednika i sudije Ustavnog suda;
- 5) predlaže Skupštini raspisivanje republickog referenduma;
- 6) daje pomilovanja za krivična djela propisana republickim zakonom;
- 7) daje odlikovanja i priznanja;
- 8) vrši i druge poslove utvrđene Ustavom.

Predsjednik Republike je član Vrhovnog savjeta odbrane.

### Clan 89.

#### Proglašavanje zakona

Predsjednik Republike ukazom proglašava zakon u roku od sedam dana od dana njegovog usvajanja.

Predsjednik Republike može, u roku od sedam dana od dana usvajanja zakona, zahtijevati da Skupština ponovo odlucuje o zakonu.

Predsjednik Republike je dužan da proglasi ponovo usvojeni zakon.

### Clan 90.



### **Vršenje funkcije**

U slučaju prestanka mandata predsjednika Republike, do izbora novog predsjednika, kao i u slučaju privremene spriječenosti predsjednika da obavlja svoju funkciju, tu funkciju obavlja predsjednik Skupštine, odnosno predsjednik Vlade ako je Skupština raspuštena.

## **3. Vlada**

### **Član 91.**

#### **Sastav**

Vladu čine predsjednik, jedan ili više potpredsjednika i ministri.  
Predsjednik  
Predsjednik Vlade rukovodi Vladom.

### **Član 92.**

#### **Izbor**

Kandidat za predsjednika Vlade iznosi u Skupštini svoj program i predlaže sastav Vlade.  
Ako Skupština ne prihvati program, predsjednik Republike, u roku od 10 dana, predlaže novog kandidata za predsjednika Vlade.

### **Član 93.**

#### **Nespojivost funkcije**

Član Vlade ne može vršiti poslanicku i drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljati drugu djelatnost.

### **Član 94.**

#### **Nadležnost**

Vlada:

- 1) utvrđuje i vodi unutrašnju i spoljnu politiku;
- 2) predlaže i izvršava zakone, druge propise i opste akte;
- 3) donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona;
- 4) zaključuje međunarodne ugovore iz nadležnosti Republike;
- 5) predlaže prostorni plan, budžet i završni račun Republike;
- 6) utvrđuje organizaciju i način rada državne uprave;
- 7) vrši nadzor nad radom ministarstava i drugih organa uprave, poništava i ukida njihove akte;
- 8) donosi uredbe sa zakonskom snagom za vrijeme vanrednog stanja, neposredne ratne opasnosti ili rata, ako Skupština nije u mogućnosti da se sastane, koje je dužna podnijeti na potvrdu Skupštini čim ona bude u mogućnosti da se sastane;
- 9) vrši i druge poslove utvrđene Ustavom i zakonom.

### **Član 95.**

#### **Ostavka**

Vlada i član Vlade mogu podnijeti ostavku.  
Ostavka predsjednika Vlade smatra se ostavkom Vlade.  
Razrješenje

Predsjednik Vlade može predložiti Skupštini da razriješi člana Vlade.

#### **Član 96.**

##### **Pitanje povjerenja**

Vlada može u Skupštini postaviti pitanje svog povjerenja.

#### **Član 97.**

##### **Pitanje nepovjerenja**

Skupština može izglasati nepovjerenje Vladi.

Predlog da se glasa o nepovjerenju može podnijeti najmanje deset poslanika.

O nepovjerenju Vladi glasa se najranije tri dana od podnošenja predloga.

Ako je Vlada dobila povjerenje, predlog za glasanje o nepovjerenju iz istih razloga ne može se podnijeti u roku kracem od 90 dana od dana glasanja.

#### **Član 98.**

##### **Prestanak mandata**

Vladi prestaje mandat prestankom mandata Skupštine, raspuštanjem Skupštine, podnošenjem ostavke i kad izgubi povjerenje.

Vlada koja je izgubila povjerenje, koja je podnijela ostavku ili joj je prestao mandat zbog raspuštanja Skupštine, vrši funkciju do izbora nove Vlade.

#### **Član 99.**

##### **Državna uprava**

Poslove državne uprave vrše ministarstva i organi uprave. Prenošenje i povjeravanje

Pojedini poslovi državne uprave mogu se zakonom prenijeti na lokalnu samoupravu.

Pojedini poslovi državne uprave mogu se propisom Vlade povjeriti lokalnoj samoupravi, ustanovama i pravnim licima.

## **4. Sudstvo i državni tuzilac**

#### **Član 100.**

##### **Samostalnost i nezavisnost**

Sudstvo je samostalno i nezavisno.

Sud sudi na osnovu Ustava i zakona.

#### **Član 101.**

##### **Sudsko vijeće**

Sud sudi u vijeću, osim kada je zakonom određeno da sudi sudija pojedinač.

Sudije

Sudsku funkciju vrši sudija i sudija porotnik.

#### **Clan 102.**

##### **Javnost sudjenja**

Rasprava pred sudom je javna.

Izuzetno, sud može isključiti javnost sa rasprave ili njenog dijela.

#### **Clan 103.**

##### **Stalnost funkcije**

Sudijska funkcija je stalna.

Sudiji prestaje funkcija ako to sam zatraži, kad ispuni uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju i ako je osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora.

Sudija se razrješava dužnosti ako je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje sudijske funkcije, ako nestručno ili nesavjesno obavlja sudijsku funkciju ili ako trajno izgubi sposobnost za vršenje sudijske funkcije.

Sudija ne može biti premješten protiv svoje volje.

#### **Clan 104.**

##### **Vrhovni sud**

Vrhovni sud je najviši sud Republike.

#### **Clan 105.**

##### **Državni tužilac**

Državni tužilac vrši poslove krivičnog gonjenja, ulaze pravna sredstva radi zaštite ustavnosti i zakonitosti i zastupa Republiku u imovinsko pravnim odnosima. Nadležnost

Državni tužilac vrši svoju funkciju na osnovu Ustava i zakona.

Mandat

Državni tužilac se imenuje na vrijeme od pet godina.

#### **Clan 106.**

##### **Nespojivost funkcije**

Sudija i državni tužilac ne mogu vršiti poslanicku i drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljati drugu djelatnost.

## **USTAVNOST I ZAKONITOST**

#### **Clan 107.**

##### **Ustavnost i zakonitost**

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom, a drugi propis i opšti akt sa Ustavom i zakonom.

#### **Clan 108.**

### **Vacatio legis**

Zakon, drugi propis i opšti akt objavljuje se prije stupanja na snagu.

Zakon, drugi propis i opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja.

Izuzetno, kad za to postoje razlozi utvrđeni u postupku donošenja, može se predvidjeti da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije danom objavljivanja.

### **Clan 109.**

#### **Povratno dejstvo**

Zakon, drugi propis i opšti akt ne može imati povratno dejstvo.

Izuzetno, pojedine odredbe zakona, ako to zahtijeva javni interes, utvrđen u postupku donošenja zakona, mogu imati povratno dejstvo.

### **Clan 110.**

#### **Zakunitost pojedinačnih akata**

O zakonitosti pojedinačnih akata, kojima organi državne uprave i organi sa javnim ovlaštenjima rješavaju o pravima ili obavezama, odlučuje sud u upravnom sporu, ako za određenu stvar nije predviđena druga sudska zaštita.

Izuzetno, u određenim vrstama upravnih stvari, upravni spor se može isključiti zakonom.

## **Ustavni sud**

### **Clan 111.**

#### **Sastav suda**

Ustavni sud ima pet sudija.

Izbor Sudija Ustavnog suda bira se na vrijeme od devet godina i ne može biti ponovo biran.

Sudija Ustavnog suda bira se iz reda istaknutih pravnika sa najmanje 15 godina rada u struci.

Mandat Predsjednik Ustavnog suda bira se iz reda sudija Ustavnog suda, na vrijeme od tri godine.

Nespojivost funkcije

Predsjednik i sudija Ustavnog suda ne može vršiti poslanicku i drugu javnu funkciju, niti profesionalno obavljati drugu djelatnost.

### **Clan 112.**

#### **Prestanak funkcije**

Sudiji Ustavnog suda prestaje funkcija prije isteka vremena na koje je izabran ako to sam zatraži, kad ispuni uslove za starosnu penziju i ako je osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora.

Razrješenje Sudija Ustavnog suda razrješava se dužnosti ako je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije ili ako trajno izgubi sposobnost za vršenje funkcije sudije Ustavnog suda.

## Suspenzija

Ustavni sud može odluciti da sudija Ustavnog suda protiv koga je pokrenut krivicni postupak ne vrši dužnost dok taj postupak traje.

## **Clan 113.**

### **Nadleznost**

Ustavni sud:

- 1) odlucuje o saglasnosti zakona sa Ustavom;
- 2) odlucuje o saglasnosti drugih propisa i opstih akata sa Ustavom i zakonom;
- 3) utvrđuje da li je predsjednik Republike povrijedio Ustav;
- 4) odlucuje o ustavnim žalbama zbog povrede, pojedinacnim aktom ili radnjom, sloboda i prava covjeka i gradanina utvrđenih Ustavom, kad takva zaštita nije u nadležnosti Saveznog ustavnog suda i kada nije predviđena druga sudska zaštita;
- 5) rješava sukob nadležnosti između upravnih i sudskih organa, sukob nadležnosti između ovih organa i organa lokalne samouprave i sukob nadležnosti između jedinica lokalne samouprave;
- 6) odlucuje o saglasnosti akata političke stranke i udruženja gradana;
- 7) odlucuje o zabrani rada političkih stranaka i udruženja gradana;
- 8) odlucuje o izbornim sporovima i sporovima u vezi s referendumom, koji nijesu u nadležnosti redovnih sudova;
- 9) vrši druge poslove utvrđene Ustavom.

Ustavni sud može odlucivati o ustavnosti i zakonitosti akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine.

## **Clan 114.**

### **Pokretanje postupka**

Svako može dati inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Postupak pred Ustavnim sudom pokrecu državni organi i pravna lica kad ocijene da im je povrijedeno pravo ili interes aktom cija se ustavnost i zakonitost osporava.

Ustavni sud može i sam pokrenuti postupak za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

## **Clan 115.**

### **Prestanak važenja**

Kad Ustavni sud utvrdi da zakon, drugi propis ili opsti akt nije u saglasnosti s Ustavom, odnosno zakonom, taj zakon, drugi propis ili opsti akt prestaje da važi danom objavljivanja odluke Ustavnog suda.

Privremena naredba

U toku postupka, do donošenja odluke, Ustavni sud može narediti da se obustavi izvršavanje pojedinacnog akta ili radnje koji su preduzeti na osnovu zakona, drugog propisa ili opsteg akta cija se ustavnost, odnosno zakonitost ocjenjuje, ako bi njihovim

izvršenjem mogle nastupiti neotklonjive stete posljedice.

#### **Clan 116.**

##### **Odluka**

Ustavni sud odlucuje vecinom glasova sudija.

Odluka Ustavnog suda je opšteobavezna i izvršna.

Odluke Ustavnog suda objavljuju se zajedno sa mišljenjima sudija koji nijesu glasali za odluku.

Kad je to potrebno, izvršenje odluke Ustavnog suda obezbjeđuje Vlada.

### **PROMJENA USTAVA**

#### **Clan 117.**

##### **Predlog za promjenu**

Predlog za promjenu Ustava može podnijeti najmanje deset hiljada biraca, najmanje 25 poslanika, predsjednik Republike i Vlada.

Predlog za promjenu Ustava sadrži odredbe cije se promjene traže i obrazloženje.

O predlogu za promjenu Ustava odlucuje Skupština dvotrecinskom vecinom svih poslanika.

Ako predlog za promjenu Ustava nije usvojen, isti predlog ne može se ponoviti prije isteka jedne godine od dana kada je predlog odbijen.

#### **Clan 118.**

##### **Amandmani**

Promjena Ustava vrši se amandmanima na Ustav.

Nacrt

Skupština utvrđuje nacrt amandmana na Ustav.

O promjeni Ustava Skupština odlucuje dvotrecinskom vecinom svih poslanika.

#### **Clan 119.**

##### **Bitne promjene i novi ustav**

Ako se predlog za promjenu Ustava odnosi na odredbe o državnom statusu i obliku vladavine, ako se njima sužavaju slobode i prava ili ako se predlaže donosenje novog ustava, danom usvajanja predloga Skupština se raspušta, a nova Skupština saziva u roku od 90 dana od dana kad je predlog usvojen.

Nova Skupština odlucuje dvotrecinskom vecinom svih poslanika samo o onim promjenama Ustava koje sadrži usvojeni predlog, odnosno o usvojenom predlogu za donošenje novog ustava.

## ZAVRŠNE ODREDBE

### **Clan 120.**

#### **Ustavni zakon**

Za sprovođenje Ustava Republike Crne Gore donijete se ustavni zakon.

Ustavni zakon proglašava se i stupa na snagu istovremeno sa Ustavom Republike Crne Gore.

### **Clan 121.**

#### **Stupanje na snagu**

Ovaj ustav stupa na snagu danom proglašenja.